תרומה נמי לא תיבעי לך שהרי עשה בה ספק זונה כזונה. משמע מהכ' דזונה אסורה בתרומה וה"נ משמע ביבמות פ' ד' אחין נבי שני אחין שקדשו ב' נשים ובשעת כניסה לחופה החליפו נשותיהן זה לזה וקאמר בגם' אם היו כהנות נשואות לישראל נפלטות בתרומ' דבי נשא אלמא משמע דזונה אסורה לאכול בתרומה וכן משמע בפ' החולץ נבי הכל מודים הבא על חייבי כריתות שבנה פגום וקאמר בסמוך וכי תימא איכא למפרך מה לאלמנה שכן הוא עצמה מתחללת ה"נ (ליטא) [כלומר] נבי בא על חייבי כריתות דמתחללת דכיון דבעלה עשאה זונה משמע דהויא דומיא דאלמנה שמתחללת ואסורה לכהונה ה"נ זונה אסורה בתרומה וה"נ משמע בפ' האשה רבה דאמר התם לייה שנשפיה או שנבעלה בעילת זנות ונהגן לה מעשר וארלת משמע הא לתרומה לא. וא"ת ומהיכא נפקא לן דזונה אסורה בתרומה דלא אשכחן (בתורה) [בקרא] אלא איסור כהונה. וי"ל דנפקא לן מדכתיב ובת כהן כי תהיה לאיש זר ודרשי' פ' אלמנה לכהן גדול כיון שנבעלה לפסול בה פסולה מן התרומה כיון שנבעלה לזר אצלה ואין לך פסול גדול מזה כשהיא אשת איש ונבעלה לאחר (ל"ה. אלא) ולר"ע דס"ל דאין קידו' תופסין בחייבי לאוין כשם שפסול לא משמע ליה כי תהיה לשון היה אלא כי תבעל. (ל"ה) (ג' קראי כתיבי): מה בעל ובועל פחיים. פ"ה דפחיים דבעל קא מתסר לה כגון שאם יגרשנה אסורה לבועל. הלכך דמתסר ביה פחיים דבעל אחי והייט תרומה למעוטי כהיג' שאין פסוק זה בא לאסרה אלא לאחר מיתה דמחיים הוה ליה אסורא וקיימא דאי מגרשה הויא גרושה ואסורה לכהונה. ל"ה: דאי מטא הוא דלא יאכל הוא ספק מטמא ספק טהור יאכל. וליכא למימר ודאי מטא הוא דאיכא לאו הא ספק מטא ליכא לאו כי אם עשה דהא יש לנו לומר דכיון דספק' ליה מאיסורא אוקימנא מאיתיתיה: ה"א עד דאיכא דעת ונגע ומגיע. במימטא ומטמא כמטמה דיש בה דעת ויש נמי דעת בעולת המטמא קס"ל דרב גידל: ומאחר דאין לו. מקרא מן התורה לטה הוא מטא מטא בתרומה לרבי יוחנן דאמר עתיד דור אחר לטהרו אבל הוא היה מטמא. ל"ה: ומה פביל יום שמותר בחולין. כ'אמר בהערל ג' קראי כתיבי מבל ועלה מ) לחלין דכתיב כל אשר בתוכו ומטא חולין ותרומה וקדשים [במשמע] דין הוא שיעשה ג' בתרומה ודיין ליכא למימר דאין ג' פוסל בו דא"כ מפרי' ק"ו ואיכא דאמר ק"ו ל"א דיו. כל"ה. וא"ת תינה לרבנן אבל לר' מרפון דאית ליה דין אפי' מפרי' ק"ו מאי איכא למימר. וי"ל דר' מרפון מבריא ליה כר' עקיבא דאמר ג' לחלין מן הנתרמה ור"ה לתרומה ורבינו לקיש מדכתיב והבשר אשר יגע בכל מטמא. ע"ל היכא א"ר מרפון דאמרי' דיו [אף] דמפרי' ק"ו דיכא דאשמעי' הק"ו הידוש אבל הא' אלא לגלויי מדרש הפסוק דאשמעי' מה שדיי' מקרא לא אמרי' דיו. ותיתי שמבול יום דשרץ. אדם שנגע [בשרץ] ראשון למטמאה הוא ולא אב [המטמאה] וכי שבל הותר לחלין ואסור לתרומה ואפי' לנגיעה דכתיב נמי הערב שמש בכלים במים יובא וטהר והאי לנגיעה הוא להשתמש בו בתרומה דכלי מבול יום פסול ליה. ל"ה. מה לשבול יום דשרץ שמעי' מינה בטומאה אם היה ונגע כלי זה או אם אדם זה בשת נעשה אב הטומאה ג') אפי' על ידי מת דכתיב כל אשר יגע בו (הזב) [המטמא] ומהיכא ג"ל מטא אדם וכלים ע"כ בפ"ם ש"ל מהרה במקוה [כתיב] דהא כתיב לעיל מינה והזה הטהור על המטמא ורחץ במים דבר שיש לו מהרה נעשה אב דטומאה על ידי מגע הטת יצאו אוכלין ומשקין וכלי הרס דאין להם מהרה במקוה ואין נעשה במינם אב הטומאה וא"ה דאיי כבר נמי מצינו במינו אב הטומאה בכותם שאור כדאמר בפ' תערי הרוחם כותם שאור שיהדה לישיבה מטא מטומאת אוכלין אלמא יש במינו של כבר אב הטומאה דהא ל"ל שומאת מדרס. וי"ל דשאני [התם] דכשמשמש [מעשה] עץ שימש אבל מ"ם לא מצינו במינו שהיא אב הטומאה. אבל ק' דאמרי' בפ' א"ר עקיבא דכלי הרס שאין לו מהרה במקוה אינו מטמא מדרס כראיתא בהסקנא התם וא"כ בכותם שאור שיהדו לישיבה למה מטמא מדרס כיון ג) שאינו במינו מהרה במקוה אין במינו אב הטומאה דכל דבר שאין לו מהרה במקוה אינו נעשה אב הטומאה וא"כ היכי מטמא מדרס א"כ צ"ל ע"כ שכלי עץ מינו הוא לפי ששניהן גדולי קרקע וא"כ למה [לא] יחשוב [נמי] מין כבר כיון שיש במינו אב הטומאה דגדולי קרקע וא"כ מצינו בכבר דעשה אב הטומאה. וי"ל דמ"ם כיון שלא מצינו מין כבר שהוא אוכל שיש במינו אב הטומאה לא חכיב ליה מינו. א"נ י"ל דיכול לומר דבוסת שאור וכלי עץ בעיתם דומין זה לזה שאינם ראויין לאכול ועוד דשניהם גדולי קרקע אבל כותם גדולי קרקע ס"ם דאי הוא לאכול משא"כ בכותם שאור א"כ לא מצינו שמינו של כבר [ודאי] אב הטומאה: מבול יום יוכיח שאין כלי שפה הראוי לטבילה מטמא מדרס וקא פסיל תרומה. ל"ה. הצד הכותה שבהן שמטמאין ופוסלין בתרומה ב"ש כבר שני שפוסל לתרומה שבהן מבול יום איקרי מטמא ומהכר מבלל דעד הכתה מטמא ורת"ס [כתב] דיליפי' ליה דאיקרי מטמא מ דחלל חלול. כ'ראמר פ' הנשרפין. ופ"ה וכלי הרס מטמא דכתיב תנור וכירים יוכרסו שמא אם כל הרס שבמבול יום אינו מטמא בחולין ומטמא בתרומה ומהיכא ג"ל דמטמא בחולין שיפסול. ה"נ כבר שני דאיכא בכל הספרים כתיב הצד השוה שבהן שמותרין בחולין ואי' קודם הערב השמש ופסולין בתרומה עד הערב השמש ומיירי שנשברו ולא נשברו לגמרי לפירורין דקין שאינן ראויין לשום כלי בעולם דחשובין כעפר ואין צריכין הערב שמש אלא שנשברו ונדיין ראוין הם לכלי אבל כדי שיעורן בגון בגד שנקרע רובו ושייר בו כדי מעפורת אי כלי הרס שניקב כדי מציא משקה שמהור מלמטא ו) פ"ם צריך הערב שמש להרומה ומיעיקא לזה מבריתא [רתו"כ] דתניא ואותו תשברו יכול ישברנו ודין ת"ל וכל כלי הרס. וה"פ נאמר בפ' של מעלה הערב שמש ומסיק ליה וכל כלי הרס וא"ומוסיף על ענין ראשון ז) [וכל כלי הרס אשר יגע בו הזב ישבר יכול ישברנו ודין בכך ת"ל וכל כלי הרס ולמעלה כתיב הערב השמש ליכד על כלי הרס שמעון הערב השמש והא שנשבר כמו שפירשנו ומוחבי' אשמעתין מהתיא דאמר במסכת שבת בחורת כלי מחכות למטאמן רבא אבר גזירה שמא יאמרו מבילה בת יומא עולה. אלמא כשנטמאו ונשברו מיד מהרו בלא הערב השמש אי לאו גזירה והכא אמרי' דשעון הערב שמש. וי"ל דהתם יש סברא לומר דכשנשברו וחזר וריתכן דוראי מהרון [מיר] לפי שעשיון כלים חדשים ופנים חדשות בא לכאן כדאמר בסנרל שנפקה אחת מאנינו ח) ר"נ רוי ככלי שנטבר עתה מחדש ולכך יש לנו לומר דמהרון אי לאו שמעא דשמא יאמרו אכל ודאי אם נשברה ולא חזר וריתכן [הרי הם עדיין בהורת ברייתם] דצריך הערב השמש ואי קשיא לך מהתיא בחולין מליה מבולת יום שהתחיל לקרועה כיון שנקרעה רובה מהרה דכיון דלא חם עלה ואבבלה אלמא לקריעה לא בעי הערב השמש. וי"ל דהתם כיון דאבבלה ולא היה שם אלא מטמאה דמבול יום צריך הערב שמש ובשקרעה בטלה מהרות כלי ומהרה לגמרי כי כל קריעה ושבירה כך הוא דינה שהוא מטא לגמרי ושברו ונשברו בטלה מהרות מציאתו מטומאת כלי ונבחר מטומאה אבל בעי' הערב השמש כדפרי' ובשהבלי מבולת יום ושברו נשבר מטומאת מבול יום ולא בעי הערב השמש והא דאמרי' בפ' דם חטאת כלי הרס שבשל בו חטאת ויצאו הוץ לקלעים ונטמאו ונקבו ונשברו במקום קדוש. אלמא דכלי לאחר שבירתו מותר להכניסו למקום קדוש בלא הערב השמש וכן בגד שיצא חוץ לקלעים ונטמא קורעו ומכניסו במקום קדוש. צ"ל דכל הכנסות דקאמר לאחר הערב השמש. ותשוב לו ד"ת לרבי' משולם על הסבא ראיה מת"כ כדי לקיים הגרסא שמחק ר"י סי לא יראך יפנים לא יראך אחר הערב דעתיד בטלאיהך אהנהך אכיאך בעי' הערב השמש דתרפי' ובשהבלי מבולת יום ושברו נשבר מטומאת מבול יום ולא בעי הערב השמש והא דאמרי' בפ' דם חטאת כלי הרס שבשל בו חטאת ויצאו הוץ לקלעים ונטמאו ונקבו ונשברו במקום קדוש. אלמא דכלי לאחר שבירתו מותר להכניסו למקום קדוש בלא הערב השמש וכן בגד שיצא חוץ לקלעים ונטמא קורעו ומכניסו במקום קדוש. צ"ל דכל הכנסות דקאמר לאחר הערב השמש. ותשוב לו ד"ת לרבי' משולם על הסבא ראיה מת"כ כדי לקיים הגרסא שמחק ר"י סי לא יראך יפנים לא יראך אחר הערב דעתיד בטלאיהך אהנהך אכיאך לתרוייהו דלתראך פן יורע בחשך פלאך כי עמדת אחרי סוף הוראה לחדש דבר מעתה. לעשות מדות בכלים הנשברים כשבר נבל יוצרים וראייתך חסורי מחסרא שהנתת הנ"ה בת"כ כדי להביא ראיה לשיטותך. ואפי' לשיטותך אם תשלה לי קלף אשיב לך תשובות אלף כי העולם מסבים על הנהתך ומעיים הם ובריאתה זו של ת"כ מסובבת היא בכל הספרים שלהם וזו היא הצעה לבריאה. ואותו תשבורו יכול ישברנו ודאי (ת"ל ואותו) ודאי הוא אמר ונכלי הרס אבר ינע בו הזב ישבר וה"פ יכול ישברנו ודאי כלומר הוא דכתב בזב יבבר יכול ישברנו ממש כדין כלי הרס שמצוה לשוברו ודאי הוא אמר בזב ישבר ת"ל אותו אותו אתה שבר ואי אתה שובר כלי הרס של זב אמרת ק"ו ומה כלי הרס של זב דתמור אינו סתום שבירתו הנינו

עין משפט נר מצוה

יא א מיי' פ"ח מה' מע"ר הלכות מטומאה מ"ב:

תוס' שאנץ

דה"נ אבל בכל הספרים כתיב הצד השוה שבהן שמותרין בחולין ופוסלין בתרומה ולהאי לישנא אין אדם יכול לפ' איזהו כלי הרס שמותר בחולין ופוסל בתרומה. וכדרוש גדול י"ל כלי הרס המוקף צמיד פתיל שמציל על החולין שבתוכו ואינו מציל בתרומה. והרבה נעלמין תשובות ובטול שיפת התלמוד יש בדבר. הדא דלא אשכחן דכלי הרס המוקף צמיד פתיל דאינו מציל בתרומה דבמסכת חגיגה אמרי' אין המאת ניצלת בצמיד פתיל אבל תרומה לא תני בה. ועוד אפי' אמרי' דאינו מציל אין זה פסול בתרומה דהא לא פסל מידי אלא דאינו מנין ומאליה היא נפטאת מאהל המת ומאי קאמר תפוסלין בתרומה. ועוד כל הצד השוה שבתלמוד שבא ללמד דאינו צריך שיהא הצד השוה דמטר זוה ויי קל דקאמר הצד השוה שבהן שמותרין בחולין ואין שיטה זו בכל התלמוד לכ"ג דתרמי' הצד השוה שבהן שמטאין. וללשון שפי' דגרס שמטאמין אל תשיבנו מהא דאמרי' כלי הרס יוכיח שאין זה הנכחה דכלי הרס אינו מטור בחולין והיה לו להביא הוכחה מדבר הדומה לטבול יום שאינ"ש שפהור בחולין פסול בתרומה שאין זו תשובה דאין צריך הוכחה אלא לתרוצי תשובתו שתולה טעם החמור דפסול תרומה מפני שהיא אב הטומאה וקא מהדר ליה כלי הרס יוכיח שאין בו ועוד שיטת רב דמנין לבשר בחלב שאסור בהנאה אמרת ק"ו ומה עולה שלא נעבדה בה עבודה אחד בהנאה בשר בחלב שנעבדה בה עבודה בבישול אינו דין שאסור בהנאה מה לעולה שכן לא היתה לה שעת הכושר חמץ בפסח יוכיחו מה לחמץ בפסח שכן כרת כלאי הכרם יוכיחו והא כלאי הכרם דנעבדה בהן עבודה בזריעה וחמץ בפסח נמי עבר בבל יראה ולא דמי לעולה בקולא דתיא וקא תיא הוכחה ע"כ ל"ה.ורבינו משולם ס) רוצה לישב גרס' הספרים מה להצד השוה שבהן שמותרין בחולין אי' קודם הערב השמש ופסולין בתרומה עד הערב השמש ומיירי שנשברו ולא נשברו לגמרי לפירורין דקין שאינן ראויין לשום כלי בעולם דחשובין כעפר ואין צריכין הערב שמש אלא שנשברו ונדיין ראוין הם לכלי אבל כדי שיעורן בגון בגד שנקרע רובו ושייר בו כדי מעפורת אי כלי הרס שניקב כדי מציא משקה שמהור מלמטא ו) פ"ם צריך הערב שמש להרומה ומיעיקא לזה מבריתא [רתו"כ] דתניא ואותו תשברו יכול ישברנו ודין ת"ל וכל כלי הרס. וה"פ נאמר בפ' של מעלה הערב שמש ומסיק ליה וכל כלי הרס וא"ומוסיף על ענין ראשון ז) [וכל כלי הרס אשר יגע בו הזב ישבר יכול ישברנו ודין בכך ת"ל וכל כלי הרס ולמעלה כתיב הערב השמש ליכד על כלי הרס שמעון הערב השמש והא שנשבר כמו שפירשנו ומוחבי' אשמעתין מהתיא דאמר במסכת שבת בחורת כלי מחכות למטאמן רבא אבר גזירה שמא יאמרו מבילה בת יומא עולה. אלמא כשנטמאו ונשברו מיד מהרו בלא הערב השמש אי לאו גזירה והכא אמרי' דשעון הערב שמש. וי"ל דהתם יש סברא לומר דכשנשברו וחזר וריתכן דוראי מהרון [מיר] לפי שעשיון כלים חדשים ופנים חדשות בא לכאן כדאמר בסנרל שנפקה אחת מאנינו ח) ר"נ רוי ככלי שנטבר עתה מחדש ולכך יש לנו לומר דמהרון אי לאו שמעא דשמא יאמרו אכל ודאי אם נשברה ולא חזר וריתכן [הרי הם עדיין בהורת ברייתם] דצריך הערב השמש ואי קשיא לך מהתיא בחולין מליה מבולת יום שהתחיל לקרועה כיון שנקרעה רובה מהרה דכיון דלא חם עלה ואבבלה אלמא לקריעה לא בעי הערב השמש. וי"ל דהתם כיון דאבבלה ולא היה שם אלא מטמאה דמבול יום צריך הערב שמש ובשקרעה בטלה מהרות כלי ומהרה לגמרי כי כל קריעה ושבירה כך הוא דינה שהוא מטא לגמרי ושברו ונשבר מטומאת מבול יום ולא בעי הערב השמש והא דאמרי' בפ' דם חטאת כלי הרס שבשל בו חטאת ויצאו הוץ לקלעים ונטמאו ונקבו ונשברו במקום קדוש. אלמא דכלי לאחר שבירתו מותר להכניסו למקום קדוש בלא הערב השמש וכן בגד שיצא חוץ לקלעים ונטמא קורעו ומכניסו במקום קדוש. צ"ל דכל הכנסות דקאמר לאחר הערב השמש. ותשוב לו ד"ת לרבי' משולם על הסבא ראיה מת"כ כדי לקיים הגרסא שמחק ר"י סי לא יראך יפנים לא יראך אחר הערב דעתיד בטלאיהך אהנהך אכיאך לתרוייהו דלתראך פן יורע בחשך פלאך כי עמדת אחרי סוף הוראה לחדש דבר מעתה. לעשות מדות בכלים הנשברים כשבר נבל יוצרים וראייתך חסורי מחסרא שהנתת הנ"ה בת"כ כדי להביא ראיה לשיטותך. ואפי' לשיטותך אם תשלה לי קלף אשיב לך תשובות אלף כי העולם מסבים על הנהתך ומעיים הם ובריאתה זו של ת"כ מסובבת היא בכל הספרים שלהם וזו היא הצעה לבריאה. ואותו תשבורו יכול ישברנו ודאי (ת"ל ואותו) ודאי הוא אמר ונכלי הרס אבר ינע בו הזב ישבר וה"פ יכול ישברנו ודאי כלומר הוא דכתב בזב יבבר יכול ישברנו ממש כדין כלי הרס שמצוה לשוברו ודאי הוא אמר בזב ישבר ת"ל אותו אותו אתה שבר ואי אתה שובר כלי הרס של זב אמרת ק"ו ומה כלי הרס של זב דתמור אינו סתום שבירתו הנינו

נוטע

ב' מקרות לדבר שם בו דעת לשאול כ"ג אנא לומר ספק לומאה בדעות ביחיד ואמ)

נוטע

כבר שני דעוה מלי. בתרומה

מבנה

△ מלמ"ם מ"ל לימוד קו"ם מ"ל ר"יוחנן בן נזפר בני לומר מ"ל כבר שני אפילו בחולין

כ"ד כבר

עשה בה ספק זונה כזונה. תימה אמאי לא אמר כיון דטמאה הכתוב מספק מהיכא תיתי דטוהרה בתרומה ולכהונה ויש לומר מי לא קרלי איכא למימר דלא טמאה אלא לענין בעלה דאיכא ספק חייבי מיתות בית דין על ידו לאבל לענין תרומה וכהונה הוה אמינא דאיכא ספק אמינא אמאי איתא לאבל בירושלמי דפרק קמא מתוך קושיא זו דרים חד מהני תלתא קרלי ליבם והכי איתא התם תני ר' מאיר אומר שלש טומאות אמורות בפרשה אחד לבעל ואחד לבועל ואחד לתרומה מניו אשה שהיא אסורה לביתה ומותרת לאכול בתרומה למה לא אוכל בת כהן שנשאת לישראל ונאנסה שמא אינה מותרת לביתה ואסורה לאכול בתרומה לא מניו אשה שהיא אסורה לביתה ומותרת לאכול בתרומה לומר ר' אבין הכין איתאמרת אחת לבעל ואחת לבועל ואחת לביבם אמר ר' יוסי מתניתא אמרה כן ואם מה חולצת ולא מתייבמת: חד לתרומה ותד לכהונה. אין להקשות וכי סבר חמור מן ולאי דאיכו ולאי זיעתה מותרת בתרומה ולכהונה דהא בפ' אלמנה ביבמות (דף סח.) מרבינן מובת כהן כי תהיה לאיש זר כיון שנבעלה לפסול לה מהיה לאיש זר ומרבינן גר עמוני ומואבי וכו' וקא פריך התם אימא חייבי כריתות נמי פירוש אימה נמי הוו בכלל נבעלה לפסול לה ומאי שנא דלא תני להו לעיל ומשני כי תניה כתיב דוקא בני הויה ליאסרו חייבי כריתות דלאו בני הויה ניתא אלמא דחייבי כריתות לא מפסלי בביאתן ואם אים אים מה אינו נמי מחייבי כריתות ואם כן מספקא אמאי מיפסלי ורש"י שיבש שם אותה הגירסא וזה לשון אימר נבעלה לפסול לה חייבי כריתות אבל חייבי לאוין כיון דתפסי להו בה קידושין לא פסלי לה וכותי ונתין וממזר דפסלי מגלן הכך דאים בהו הויה מדאפקה להך ביאה בלשון הויה שמע מינה בהכך דתפסי בה קידושין מפתני קלא ואפ"ה פסלי ולאפוקי חייבי כריתות לא גרסינן לא הכי כותי ועבד וכו' והוא הדין דהוה מלי למימר חייבי כריתות לא מפסלי אלא משום דחייבי כותי וסייגו עובד כוכבים ומבמיתין תגן העבד פוסל משום ביאה ומפני פסלי מדרבי יוחנן כו' ואים דמפרשי לימא נבעלה לפסול לה חייבי כריתות נמי וכו' וקשיא לי בגנה טובא חדא דתגן בפרק אלמנה לכהן גדול (פס דף נ:) אם היו לכהנות נפסלו מן התרומה בבעילת אסא אים ועוד קל ותומר חייבי לאוין פסלי חייבי כריתות לא פסלי ועוד הא אמר בעברה יוחסין (קדושין דף עז:) כהן הבא על אחותו זונה משום לה וכיון דזונה משום לה בעילתה פוסלתה דתניא לויה שבעבעה בעילת זנות נותנין לה מעשר ואוכלת [בתרומה] אם אינו מתחלל אינו אוכל בתרומה ולכהונה ויש לומר דלא אמר אלא בעבעה בעילת זנות ונהגן לה מעשר ואוכלת משמע דלא לתרומה לא. וא"ת ומהיכא נפקא לן דזונה אסורה בתרומה דלא אשכחן (בתורה) [בקרא] אלא איסור כהונה. וי"ל דנפקא לן מדכתיב ובת כהן כי תהיה לאיש זר ודרשי' פ' אלמנה לכהן גדול כיון שנבעלה לזר אצלה ואין לך פסול גדול מזה כשהיא אשת איש ונבעלה לאחר (ל"ה. אלא) ולר"ע דס"ל דאין קידו' תופסין בחייבי לאוין כשם שפסול לא משמע ליה כי תהיה לשון היה אלא כי תבעל. (ל"ה) (ג' קראי כתיבי): מה בעל ובועל פחיים. פ"ה דפחיים דבעל קא מתסר לה כגון שאם יגרשנה אסורה לבועל. הלכך דמתסר ביה פחיים דבעל אחי והייט תרומה למעוטי כהיג' שאין פסוק זה בא לאסרה אלא לאחר מיתה דמחיים הוה ליה אסורא וקיימא דאי מגרשה הויא גרושה ואסורה לכהונה. ל"ה: דאי מטא הוא דלא יאכל הוא ספק מטא ספק טהור יאכל. וליכא למימר ודאי מטא הוא דאיכא לאו הא ספק מטא ליכא לאו כי אם עשה דהא יש לנו לומר דכיון דספק' ליה מאיסורא אוקימנא מאיתיתיה: ה"א עד דאיכא דעת ונגע ומגיע. במימטא ומטמא כמטמה דיש בה דעת ויש נמי דעת בעולת המטמא קס"ל דרב גידל: ומאחר דאין לו. מקרא מן התורה לטה הוא מטא מטא בתרומה לרבי יוחנן דאמר עתיד דור אחר לטהרו אבל הוא היה מטמא. ל"ה: ומה פביל יום שמותר בחולין. כ'אמר בהערל ג' קראי כתיבי מבל ועלה מ) לחלין דכתיב כל אשר בתוכו ומטא חולין ותרומה וקדשים [במשמע] דין הוא שיעשה ג' בתרומה ודיין ליכא למימר דאין ג' פוסל בו דא"כ מפרי' ק"ו ואיכא דאמר ק"ו ל"א דיו. כל"ה. וא"ת תינה לרבנן אבל לר' מרפון דאית ליה דין אפי' מפרי' ק"ו מאי איכא למימר. וי"ל דר' מרפון מבריא ליה כר' עקיבא דאמר ג' לחלין מן הנתרמה ור"ה לתרומה ורבינו לקיש מדכתיב והבשר אשר יגע בכל מטמא. ע"ל היכא א"ר מרפון דאמרי' דיו [אף] דמפרי' ק"ו דיכא דאשמעי' הק"ו הידוש אבל הא' אלא לגלויי מדרש הפסוק דאשמעי' מה שדיי' מקרא לא אמרי' דיו. ותיתי שמבול יום דשרץ. אדם שנגע [בשרץ] ראשון למטמאה הוא ולא אב [המטמאה] וכי שבל הותר לחלין ואסור לתרומה ואפי' לנגיעה דכתיב נמי הערב שמש בכלים במים יובא וטהר והאי לנגיעה הוא להשתמש בו בתרומה דכלי מבול יום פסול ליה. ל"ה. מה לשבול יום דשרץ שמעי' מינה בטומאה אם היה ונגע כלי זה או אם אדם זה בשת נעשה אב הטומאה ג) אפי' על ידי מת דכתיב כל אשר יגע בו (הזב) [המטמא] ומהיכא ג"ל מטא אדם וכלים ע"כ בפ"ם ש"ל מהרה במקוה [כתיב] דהא כתיב לעיל מינה והזה הטהור על המטמא ורחץ במים דבר שיש לו מהרה נעשה אב דטומאה על ידי מגע הטת יצאו אוכלין ומשקין וכלי הרס דאין להם מהרה במקוה ואין נעשה במינם אב הטומאה וא"ה דאיי כבר נמי מצינו במינו אב הטומאה בכותם שאור כדאמר בפ' תערי הרוחם כותם שאור שיהדה לישיבה מטא מטומאת אוכלין אלמא יש במינו של כבר אב הטומאה דהא ל"ל שומאת מדרס. וי"ל דשאני [התם] דכשמשמש [מעשה] עץ שימש אבל מ"ם לא מצינו במינו שהיא אב הטומאה. אבל ק' דאמרי' בפ' א"ר עקיבא דכלי הרס שאין לו מהרה במקוה אינו מטמא מדרס כראיתא בהסקנא התם וא"כ בכותם שאור שיהדו לישיבה למה מטמא מדרס כיון ג) שאינו במינו מהרה במקוה אין במינו אב הטומאה דכל דבר שאין לו מהרה במקוה אינו נעשה אב הטומאה וא"כ היכי מטמא מדרס א"כ צ"ל ע"כ שכלי עץ מינו הוא לפי ששניהן גדולי קרקע וא"כ למה [לא] יחשוב [נמי] מין כבר כיון שיש במינו אב הטומאה דגדולי קרקע וא"כ מצינו בכבר דעשה אב הטומאה. וי"ל דמ"ם כיון שלא מצינו מין כבר שהוא אוכל שיש במינו אב הטומאה לא חכיב ליה מינו. א"נ י"ל דיכול לומר דבוסת שאור וכלי עץ בעיתם דומין זה לזה שאינם ראויין לאכול ועוד דשניהם גדולי קרקע אבל כותם גדולי קרקע ס"ם דאי הוא לאכול משא"כ בכותם שאור א"כ לא מצינו שמינו של כבר [ודאי] אב הטומאה: מבול יום יוכיח שאין כלי שפה הראוי לטבילה מטמא מדרס וקא פסיל תרומה. ל"ה. הצד הכותה שבהן שמטמאין ופוסלין בתרומה ב"ש כבר שני שפוסל לתרומה שבהן מבול יום איקרי מטמא ומהכר מבלל דעד הכתה מטמא ורת"ס [כתב] דיליפי' ליה דאיקרי מטמא מ דחלל חלול. כ'ראמר פ' הנשרפין. ופ"ה וכלי הרס מטמא דכתיב תנור וכירים יוכרסו שמא אם כל הרס שבמבול יום אינו מטמא בחולין ומטמא בתרומה ומהיכא ג"ל דמטמא בחולין שיפסול. ה"נ כבר שני דאיכא בכל הספרים שלהם וזו היא הצעה לבריאה. ואותו תשבורו יכול ישברנו ודאי (ת"ל ואותו) ודאי הוא אמר ונכלי הרס אבר ינע בו הזב ישבר וה"פ יכול ישברנו ודאי כלומר הוא דכתב בזב יבבר יכול ישברנו ממש כדין כלי הרס שמצוה לשוברו ודאי הוא אמר בזב ישבר ת"ל אותו אותו אתה שבר ואי אתה שובר כלי הרס של זב אמרת ק"ו ומה כלי הרס של זב דתמור אינו סתום שבירתו

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה אמר לך וכו' ממיים דבעל אחי: (כ) ד"ה ומאחר וכו' לר' יוחנן סבין דקאמר: (ג) ד"ה שמותר בחולין וכמעמר: (ד) ד"ה ומה פבל יום שמותר בחולין ומעמר. כבר שני שפסול לתרומה שבהן מבול יום מכר כיון דכיומם ביומיל קרקע. (ה) ל"ל מאחר לאחר מ"ם דמטמא מדרס. (ו) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (ז) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (ח) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (ט) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (י) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (יא) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (יב) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (יג) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (יד) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (טו) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (טז) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (יז) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (יח) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (יט) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (כ) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (כא) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (כב) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (כג) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (כד) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (כה) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (כו) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (כז) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (כח) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (כט) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (ל) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (לא) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (לב) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (לג) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (לד) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (לה) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (לו) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (לז) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (לח) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (לט) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (מ) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (מא) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (מב) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (מג) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (מד) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (מה) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (מו) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (מז) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (מח) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (מט) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (נ) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (נא) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (נב) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (נג) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (נד) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (נה) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (נו) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (נז) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (נח) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (נט) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (ס) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (סא) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (סב) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (סג) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (סד) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (סה) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (סו) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (סז) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (סח) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (סט) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (ע) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (עא) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (עב) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (עג) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (עד) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (עה) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (עו) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (עז) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (עח) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (עט) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (פ) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (פא) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (פב) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (פג) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (פד) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (פה) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (פו) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (פז) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (פח) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (פט) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (צ) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (צא) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (צב) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (צג) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (צד) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (צה) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (צו) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (צז) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (צח) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מדרס. (צט) ל"ל מבול יום שמטא מ"ם דמטמא מ